HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

12 decembrie 2013 *

„Mediu — Deșeuri — Noțiune — Directiva 2006/12/CE — Transporturi de deșeuri — Informarea autorităților naționale competente — Regulamentul (CEE) nr. 259/93 — Existența unei acțiuni, a unei intenții sau a unei obligații de a se debarasa de o substanță sau de un obiect”

În cauzele conexate C-241/12 și C-242/12,

având ca obiect cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Rechtbank te Rotterdam (Țările de Jos), prin deciziile din 11 mai 2012, primite de Curte la 18 mai 2012, în procedurile penale împotriva

Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV (C-241/12),

Belgian Shell NV(C-242/12),

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, președinte de cameră, domnul K. Lenaerts, vicepreședinte al Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei întâi, domnii A. Borg Barthet (raportor) și E. Levits și doamna M. Berger, judecători,

avocat general: domnul N. Jääskinen,

grefier: doamna C. Strömholm, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 6 martie 2013,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV și Belgian Shell NV, de R. Fibbe și de R. Laan, advocaten;

— pentru guvernul olandez, de M. de Ree și de C. Wissels, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de A. Alcover San Pedro, de D. Düsterhaus și de P.-J. Loewenthal, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 18 iunie 2013,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: neerlandeza.

Hotărâre

1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea noțiunii „deșeu” în sensul Regulamentului (CEE) nr. 259/93 al Consiliului din 1 februarie 1993 privind supravegherea și controlul transporturilor de deșeuri în interiorul, la intrarea și ieșirea din Comunitatea Europeană (JO L 30, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 2 p. 161), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2557/2001 al Comisiei din 28 decembrie 2001 (JO L 349, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 8, p. 3, denumit în continuare „Regulamentul nr. 259/93”), și al Regulamentului (CE) nr. 1013/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 iunie 2006 privind transferurile de deșeuri (JO L 190, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 16, p. 172).

2 Aceste cereri au fost formulate în cadrul a două proceduri penale declanșate împotriva Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV și, respectiv, împotriva Belgian Shell NV (denumite în continuare, împreună, „Shell”) ca urmare a transportului unei încărcături de motorină cu conținut foarte scăzut de sulf care a fost amestecată neintenționat cu metil-terț-butil-eter (denumită în continuare „încărcătura în cauză”) din Belgia spre Țările de Jos.

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 259/93

3 Al șaselea, al nouălea și al optsprezecelea considerent ale Regulamentului nr. 259/93 prevăd:

„întrucât este important să se organizeze supravegherea și controlul transporturilor de deșeuri într-un mod care ține seama de necesitatea de a conserva, proteja și îmbunătăți calitatea mediului înconjurător;

[...]

întrucât transporturile de deșeuri trebuie supuse unei notificări prealabile la autoritatea competentă, care să le permită informarea când este necesară în special asupra tipului, transportului și eliminării sau valorificării deșeurilor, astfel ca aceste autorități să poată lua toate măsurile necesare pentru protecția sănătății umane și a mediului, inclusiv posibilitatea de a formula obiecții justificate cu privire la transport;

[...]

întrucât, în cazul traficului ilicit, persoana a cărei acțiune este cauza acestui trafic trebuie să retragă și/sau să elimine sau să valorifice deșeurile într-un mod alternativ și favorabil mediului; întrucât, în cazul în care persoana nu procedează în acest mod, autoritățile competente de expediere sau de destinație, după caz, trebuie să intervină”.

4 Potrivit articolului 2 din Regulamentul nr. 259/93:

[...]

„(a) definiția *deșeurilor* este aceea de la articolul 1 litera (a) din Directiva 75/442/CEE [a Consiliului din 15 iulie 1975 privind deșeurile (JO L 194, p. 39)];

[...]

(h) *destinatar* înseamnă persoana sau întreprinderea către care deșeurile sunt transportate pentru valorificare sau eliminare;

(i) definiția *eliminării* este aceea de la articolul 1 litera (e) din Directiva 75/442/CEE;

[...]

(k) definiția *valorificării* este aceea de la articolul 1 litera (f) din Directiva 75/442/CEE”.

5 Titlul II din Regulamentul nr. 259/93, denumit „Transportul de deșeuri între statele membre”, cuprinde un capitol A, referitor la procedura aplicabilă transportului de deșeuri destinate eliminării, din care face parte articolul 3 din acest regulament. Alineatul (1) al acestui articol prevede:

„Atunci când notificantul intenționează să transporte deșeurile destinate eliminării dintr-un stat membru în altul și/sau să le tranziteze printr-unul sau mai multe state membre, fără a aduce atingere articolului 25 alineatul (2) și articolului 26 alineatul (2), acesta notifică autoritatea competentă de destinație și trimite o copie de notificare autorităților competente de expediere sau de tranzit și destinatarului.”

6 În temeiul articolului 5 alineatul (1) din acest regulament, transportul de deșeuri destinate eliminării poate fi efectuat numai după ce notificantul a primit aprobarea de la autoritatea competentă de destinație.

7 Capitolul B din titlul II din Regulamentul nr. 259/93 privește procedura aplicabilă transportului de deșeuri destinate valorificării. Articolul 6 din acest regulament, care face parte din capitolul menționat, prevede la alineatul (1) următoarele:

„În cazul în care notificantul intenționează să transporte deșeuri destinate valorificării, incluse în anexa III, dintr-un stat membru către un alt stat membru și/sau să le tranziteze printr-unul sau mai multe state membre, fără a aduce atingere articolului 25 alineatul (2) și articolului 26 alineatul (2), acesta notifică autoritatea competentă de destinație și trimite copii ale notificării autorităților competente de expediere și de tranzit, precum și destinatarului.”

8 Potrivit articolului 26 alineatul (1) din regulamentul menționat:

„Orice transport efectuat:

(a) fără notificarea tuturor autorităților competente interesate în conformitate cu dispozițiile prezentului regulament

sau

(b) fără acordul autorităților competente în cauză în conformitate cu prezentul regulament

[...]

se va considera trafic ilicit.”

Regulamentul nr. 1013/2006

9 Potrivit articolului 2 din Regulamentul nr. 1013/2006, „«deșeu» are sensul prevăzut la articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/12/CE [a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind deșeurile (JO L 114, p. 9, Ediție specială, 15/vol. 16, p. 45)]”.

10 Articolul 61 alineatul (1) din acest regulament prevede:

„Regulamentul (CEE) nr. 259/93 și Decizia 94/774/CE se abrogă cu efect de la 12 iulie 2007.”

11 Articolul 64 alineatul (1) din regulamentul menționat prevede:

„Prezentul regulament intră în vigoare în a treia zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Se aplică de la 12 iulie 2007.”

Directiva 2006/12

12 Considerentele (2)-(4) și (6) din Directiva 2006/12 sunt redactate după cum urmează:

„(2) Principalul obiectiv al dispozițiilor referitoare la gestionarea deșeurilor trebuie să fie protecția sănătății oamenilor și a mediului împotriva efectelor nocive cauzate de colectarea, transportul, tratarea, stocarea și depozitarea deșeurilor.

(3) Pentru îmbunătățirea eficienței gestionării deșeurilor în Comunitate este necesară o terminologie comună și o definire a deșeurilor.

(4) Trebuie să fie aplicate norme eficace și coerente privind eliminarea și recuperarea deșeurilor, sub rezerva anumitor excepții, pentru bunurile mobile pe care deținătorul le elimină ori intenționează sau are obligația să le elimine.

[...]

(6) În scopul atingerii unui nivel ridicat de protecție a mediului, statele membre [iau] măsuri responsabile pentru a asigura eliminarea și recuperarea deșeurilor [...]”

13 Articolul 1 din această directivă prevede:

„(1) În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

(a) «deșeu» înseamnă orice substanță sau obiect din categoriile cuprinse în anexa I, de care deținătorul se debarasează ori intenționează sau are obligația să se debaraseze;

(b) «producător» înseamnă orice persoană ale cărei activități produc deșeuri («producător inițial») și/sau oricine care realizează operațiuni de preprelucrare inițială, amestecare sau alte operațiuni care au ca rezultat schimbarea naturii sau a compoziției acestor deșeuri;

(c) «deținător» înseamnă producătorul de deșeuri sau persoana fizică sau juridică aflată în posesia acestora;

[...]

(e) «eliminare» înseamnă orice operațiune prevăzută de anexa II A;

(f) «recuperare» înseamnă orice operațiune prevăzută de anexa II B;

[...]

(2) În sensul alineatului (1) litera (a), Comisia, hotărând în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 18 alineatul (3), întocmește o listă a deșeurilor care aparțin categoriilor enumerate în anexa I. Lista în cauză este reexaminată periodic și, după caz, este revizuită în conformitate cu aceeași procedură."

14 Articolul 4 din directiva menționată prevede:

„(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a asigura că deșeurile se recuperează sau se elimină fără a periclita sănătatea oamenilor și fără a utiliza procese sau metode care ar putea fi dăunătoare pentru mediu [...]

(2) Statele membre iau măsurile necesare pentru a interzice abandonarea, descărcarea sau eliminarea necontrolată a deșeurilor."

15 Potrivit articolului 8 din aceeași directivă:

„Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că orice deținător de deșeuri:

(a) asigură manipularea deșeurilor sale printr-o societate privată sau publică de colectare a deșeurilor sau o întreprindere care realizează operațiunile enumerate în anexa II A sau II B

sau

(b) recuperează sau elimină deșeuri prin mijloace proprii, în conformitate cu dispozițiile prezentei directive."

16 Articolul 20 din Directiva 2006/12 prevede:

„Directiva 75/442/CEE se abrogă, fără a se aduce atingere obligațiilor statelor membre privind termenele pentru transpunerea în dreptul intern a directivelor stabilite în partea B a anexei III.

Trimiterile la directiva abrogată se înțeleg ca trimiteri la prezenta directivă și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondență din anexa IV."

17 În conformitate cu ceea ce prevede articolul 21, Directiva 2006/12 a intrat în vigoare la 17 mai 2006.

18 Anexa I la această directivă enumeră următoarele categorii de deșeuri:

„[...]

Q2 Produse care nu corespund specificațiilor

[...]

Q4 Materiale deversate în mod accidental, pierdute sau care au suferit alte incidente, inclusiv orice materiale, echipamente etc. contaminate ca rezultat al incidentului în cauză

[...]

Q7 Substanțe a căror performanță nu mai este satisfăcătoare (de exemplu, acizi contaminați, solvenți contaminați, săruri de amestec epuizate etc.)

[...]

Q14 Produse care nu mai au utilizare pentru deținător (de exemplu, articole rebutate de agricultură, menajuri, birouri, magazine, ateliere etc.)

[...]

Q16 Orice materiale, substanțe sau produse care nu sunt incluse în categoriile menționate anterior."

19 Anexa II B la directiva menționată cuprinde lista următoarelor operațiuni de recuperare:

„R 1 Utilizarea mai ales sub formă de combustibil sau ca alt mijloc de generare a energiei

R 2 Valorificarea/regenerarea solvenților

R 3 Reciclarea/recuperarea substanțelor organice care nu sunt utilizate ca solvenți (inclusiv compostare și alte procese biologice de transformare)

R 4 Reciclarea/valorificarea metalelor și compușilor metalici

R 5 Reciclarea/recuperarea altor materiale anorganice

R 6 Regenerarea acizilor sau a bazelor

R 7 Valorificarea componenților utilizați pentru reducerea poluării

R 8 Valorificarea componentelor catalizatorilor

R 9 Rerafinarea petrolului sau alte reutilizări ale petrolului

R 10 Tratarea terenurilor având drept rezultat beneficii pentru agricultură sau ecologie

R 11 Utilizarea deșeurilor obținute din oricare dintre operațiunile numerotate de la R 1 la R 10

R 12 Preschimbare de deșeuri înainte de efectuarea oricăreia dintre operațiunile numerotate R 1-R 11

R 13 Stocarea deșeurilor în așteptarea oricăreia dintre operațiunile numerotate R 1-R 12 (excluzând stocarea temporară, în vederea colectării, în locul unde se produc deșeurile)."

Litigiile principale și întrebările preliminare

20 La 3 septembrie 2006, Shell a încărcat, în Țările de Jos, motorină cu conținut foarte scăzut de sulf (denumită în continuare „motorină TBTS") pe o navă-cisternă în vederea livrării către un client cu sediul în Belgia (denumit în continuare „clientul belgian").

21 Când încărcătura în cauză a fost livrată acestui client, a rezultat că, în momentul încărcării, cuvele acestei nave-cisternă conțineau reziduuri de metil-terț-butil-eter, cu care motorina TBTS s-a amestecat.

22 Întrucât punctul de aprindere al acestei încărcături era prea scăzut pentru revânzarea sa drept combustibil pentru motoare diesel, în conformitate cu destinația sa inițială, iar destinatarul nu a putut stoca amestecul având în vedere autorizația sa de mediu, acesta a restituit încărcătura menționată societății Shell, care a transportat-o în Țările de Jos.

23 În fața Rechtbank te Rotterdam, Ministerul Public susține că, în momentul transportului său din Belgia către Țările de Jos, produsul în cauză constituia un deșeu și că, întrucât a omis să se conformeze procedurii de notificare prevăzute la articolul 15 din Regulamentul nr. 259/93, Shell s-a făcut vinovată de trafic ilicit, în sensul articolului 26 alineatul (1) din acest regulament.

24 Shell susține în schimb că încărcătura în cauză nu putea fi calificată drept deșeu.

25 Considerând că soluționarea litigiilor cu care este sesizat depinde de interpretarea noțiunii „deșeu”, în sensul Regulamentelor nr. 259/93 și 1013/2006, Rechtbank te Rotterdam a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) O încărcătură de carburant diesel trebuie calificată drept deșeu în sensul [Regulamentelor nr. 259/93 și nr. 1013/2006] în următoarele împrejurări:

— încărcătura este constituită din [motorină TBTS], care a fost amestecată neintenționat cu metil-terț-butil-eter;

— după livrarea acesteia către cumpărător, s-a constatat că – din cauza amestecului – încărcătura nu mai îndeplinea specificațiile convenite între cumpărător și vânzător (fiind astfel un «produs care nu corespunde specificațiilor»);

— în conformitate cu contractul de vânzare, vânzătorul – ca urmare a unei obiecții din partea cumpărătorului – a preluat încărcătura și i-a rambursat prețul de vânzare acestuia din urmă;

— vânzătorul are intenția de a plasa din nou încărcătura pe piață – după ce a amestecat-o eventual cu un alt produs?

2) În cazul în care răspunsul la prima întrebare este afirmativ:

a) se poate indica un moment, în împrejurările de fapt menționate mai sus, de la care este valabilă această calificare?

b) statutul de încărcătură se schimbă și aceasta încetează să mai fie un deșeu la un anumit moment între livrarea către cumpărător și un nou amestec efectuat de vânzător sau în numele acestuia din urmă și, în caz afirmativ, care este acest moment?

3) Răspunsul la prima întrebare este influențat de următoarele împrejurări:

— încărcătura putea fi utilizată în calitate de carburant în același mod ca și [motorina TBTS] pură, dar nu mai îndeplinea cerințele (în materie de siguranță) ca urmare a punctului său de aprindere mai scăzut;

— din cauza noii sale compoziții, încărcătura nu mai putea fi stocată de cumpărător, având în vedere autorizația sa de mediu;

— încărcătura nu putea fi utilizată de cumpărător în scopul pentru care o cumpărase, și anume vânzarea drept carburant diesel la o stație de alimentare cu carburant;

— cumpărătorul avea intenția de a restitui încărcătura vânzătorului în temeiul contractului de vânzare;

— vânzătorul avea efectiv intenția de a prelua încărcătura pentru a efectua un amestec și pentru a o plasa din nou pe piață;

— încărcătura poate să fie readusă în starea avută în vedere inițial sau să fie transformată într-un produs susceptibil să fie comercializat la un preț care se apropie de valoarea comercială a încărcăturii originale [de motorină TBTS];

— această operațiune de readucere în starea inițială/prelucrare este un proces de producție obișnuit;

— valoarea comercială a încărcăturii în starea în care se află în momentul în care este preluată de vânzător corespunde (aproximativ) prețului unui produs care îndeplinește specificațiile convenite;

— încărcătura preluată poate fi vândută pe piață fără tratare, în starea în care se află în momentul preluării;

— produsele precum cele care formează încărcătura sunt de obicei comercializate, iar, în cadrul schimburilor comerciale, acest comerț nu este considerat comerț de deșeuri?”

26 Prin Ordonanța președintelui Curții din 2 iulie 2012, cauzele C-241/12 și C-242/12 au fost conexate pentru buna desfășurare a procedurii scrise și orale, precum și în vederea pronunțării hotărârii.

Cu privire la întrebările preliminare

27 Prin intermediul întrebărilor preliminare formulate, care trebuie analizate împreună, Rechtbank te Rotterdam solicită, în esență, să se stabilească dacă poate fi calificată drept deșeu, în sensul Regulamentelor nr. 259/93 și 1013/2006, o încărcătură de motorină care, în momentul încărcării sale pe o navă-cisternă, a fost amestecată accidental cu o altă substanță, în cazul în care, după livrarea către cumpărător, s-a constatat că încărcătura respectivă nu îndeplinea specificațiile contractuale și nici cerințele în materie de securitate, din cauza punctului său de aprindere prea scăzut, iar, ca urmare a compoziției sale noi, nu putea fi stocată de cumpărător, având în vedere autorizația sa de mediu, și nici vândută la pompă de către acesta drept carburant pentru motoare diesel, în conformitate cu destinația sa, astfel încât, în urma unei reclamații a cumpărătorului, a fost restituită vânzătorului, care are intenția de a o reintroduce pe piață după amestecarea sa cu un alt produs.

28 De la bun început, trebuie arătat că Regulamentul nr. 1013/2006, a cărui interpretare este solicitată de instanța de trimitere, nu este aplicabil *ratione temporis* în litigiile principale, având în vedere că, astfel cum rezultă din dosar, încărcătura în cauză a fost încărcată pe navă cu destinația Țările de Jos în cursul lunii septembrie 2006.

29 Astfel, este suficient să se arate în această privință că, în conformitate cu articolul 64 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1013/2006, acesta din urmă a devenit aplicabil începând cu 12 iulie 2007, dată la care, pe de altă parte, astfel cum prevede articolul 61 alineatul (1) din acesta, a abrogat Regulamentul nr. 259/93.

30 În consecință, este necesar să se examineze întrebările preliminare în raport cu dispozițiile pertinente ale Regulamentului nr. 259/93.

31 După cum reiese din al șaselea considerent al acestuia, Regulamentul nr. 259/93 are drept obiectiv supravegherea și controlul transporturilor de deșeuri într-un mod care ține seama de necesitatea de a conserva, de a proteja și de a îmbunătăți calitatea mediului înconjurător.

32 Mai precis, rezultă din articolul 3 alineatul (1) și din articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul nr. 259/93 coroborate cu al nouălea considerent al acestui regulament că transporturile dintr-un stat membru în altul și/sau tranzitul prin unul sau mai multe alte state membre de deșeuri destinate eliminării sau valorificării trebuie supuse unei notificări prealabile la autoritățile competente, astfel încât acestea să ia măsurile necesare pentru protecția sănătății umane și a mediului.

33 În acest context, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă încărcătura în cauză intră în sfera de aplicare a noțiunii „deșeu”, în sensul acestui regulament, în scopul de a determina dacă, în temeiul dispozițiilor menționate, Shell are sau nu are obligația de a informa autoritățile olandeze cu privire la transportul acestei încărcături din Belgia în Țările de Jos.

34 Potrivit articolului 2 litera (a) din Regulamentul nr. 259/93 coroborat cu articolul 20 din Directiva 2006/12, definiția deșeurilor este aceea de la articolul 1 alineatul (1) litera (a) din această directivă, și anume „orice substanță sau obiect din categoriile cuprinse în anexa I [la directiva menționată], de care deținătorul se debarasează ori intenționează sau are obligația să se debaraseze”.

35 Ținând seama de categoria reziduală Q16, cuprinsă în anexa I la Directiva 2006/12, categorie care include „[o]rice materiale, substanțe sau produse care nu sunt incluse în categoriile menționate anterior”, lista categoriilor de deșeuri cuprinsă în această anexă I are în principal un caracter ilustrativ. Aceeași situație se regăsește în ceea ce privește lista stabilită de Comisie în temeiul articolului 1 alineatul (2) din această directivă, cu privire la deșeurile care intră în categoriile enumerate la anexa I menționată.

36 Nu este mai puțin adevărat că apartenența unei substanțe sau a unui obiect la una sau la mai multe dintre aceste categorii de deșeuri, cu excepția categoriei Q16, constituie un prim indiciu în favoarea calificării drept „deșeu” în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/12.

37 Cu toate acestea, conform unei jurisprudențe constante, calificarea drept „deșeu” rezultă în primul rând din comportamentul deținătorului și din semnificația termenului „a se debarasa” (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 iunie 2008, Commune de Mesquer, C-188/07, Rep., p. I-4501, punctul 53, și Hotărârea din 18 decembrie 2007, Comisia/Italia, C-263/05, Rep., p. I-11745, punctul 32).

38 În ceea ce privește expresia „a se debarasa”, rezultă de asemenea din această jurisprudență că expresia menționată trebuie să fie interpretată ținând seama de obiectivul Directivei 2006/12, care constă, potrivit considerentului (2) al acesteia, în protecția sănătății oamenilor și a mediului împotriva efectelor nocive cauzate de colectarea, de transportul, de tratarea, de stocarea și de depozitarea deșeurilor, precum și în lumina articolului 191 alineatul (2) TFUE, care prevede că politica Uniunii Europene în domeniul mediului urmărește un nivel de protecție ridicat și se bazează în special pe principiile precauției și acțiunii preventive. Rezultă că termenul „a se debarasa” și, prin urmare, noțiunea „deșeu”, în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/12, nu pot fi interpretate în mod restrictiv (a se vedea în acest sens Hotărârea Commune de Mesquer, citată anterior, punctele 38 și 39).

39 Rezultă din dispozițiile Directivei 2006/12 că termenul „a se debarasa” include atât „eliminarea”, cât și „recuperarea” unei substanțe sau a unui obiect, în sensul articolului 1 alineatul (1) literele (e) și (f) din această directivă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 decembrie 1997, Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, Rec., p. I-7411, punctul 27).

40 Mai concret, existența unui „deșeu” în sensul Directivei 2006/12 trebuie verificată cu luarea în considerare a tuturor circumstanțelor, ținând seama de obiectivul acestei directive și procedând în așa fel încât să nu fie prejudiciată eficacitatea sa (a se vedea Hotărârea din 15 iunie 2000, ARCO Chemie Nederland și alții, C-418/97 și C-419/97, Rec., p. I-4475, punctele 73, 88 și 97, Hotărârea din 18 aprilie 2002, Palin Granit și Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus, C-9/00, Rec., p. I-3533, punctul 24, precum și Hotărârea Comisia/Italia, citată anterior, punctul 41).

41 Anumite împrejurări pot reprezenta indicii ale existenței unei acțiuni, a unei intenții sau a unei obligații de a se debarasa de o substanță sau de un obiect în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/12.

42 Mai întâi, se impune să se acorde o atenție deosebită împrejurării că obiectul sau substanța în cauză nu are sau nu mai are utilitate pentru deținătorul său, astfel încât acest obiect sau această substanță ar constitui o sarcină de care deținătorul său ar încerca să se debaraseze (a se vedea în acest sens Hotărârea Palin Granit și Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus, citată anterior, punctul 37). Astfel, dacă această situație se regăsește, există un risc ca deținătorul să se debaraseze de obiectul sau de substanța aflată în posesia sa într-un mod care poate fi dăunător pentru mediu, în special prin abandonarea, prin descărcarea sau prin eliminarea sa necontrolată. Întrucât intră în sfera de aplicare a noțiunii „deșeu”, în sensul Directivei 2006/12, acest obiect sau această substanță este supusă dispozițiilor acestei directive, ceea ce implică faptul că, în conformitate cu articolul 4 din directiva menționată, recuperarea sau eliminarea sa va trebui să fie efectuată în așa fel încât sănătatea oamenilor să nu fie pusă în pericol și fără a utiliza procese sau metode care ar putea fi dăunătoare pentru mediu.

43 În ceea ce privește o eventuală „obligație de a se debarasa” de încărcătura în cauză, în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/12, este necesar, mai întâi, să se arate că nu există *a priori* nicio obligație absolută de a elimina această încărcătură, atât timp cât nu este compusă dintr-o substanță interzisă, ilegală sau din materii prime cu riscuri specificate pe care deținătorul ar fi ținut să le elimine (a se vedea prin analogie Hotărârea din 1 martie 2007, KVZ retec, C-176/05, Rep., p. I-1721, punctul 59). Astfel, după cum reiese din decizia de trimitere, încărcătura menționată putea să fie vândută pe piață fără să fi făcut obiectul unei tratări, în starea în care se afla în momentul restituirii sale către Shell.

44 În observațiile sale scrise, Comisia a invocat totuși faptul că, atât timp cât, pe de o parte, încărcătura în cauză era inadecvată pentru utilizarea care îi fusese destinată de clientul belgian, iar, pe de altă parte, acesta din urmă nu era autorizat să o stocheze, din cauza punctului său de aprindere prea scăzut, încărcătura menționată reprezenta pentru acest client o sarcină de care avea intenția, dacă nu obligația, să se debaraseze.

45 Aceste împrejurări nu permit totuși prin ele însele să se concluzioneze că încărcătura respectivă constituia un „deșeu”, în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/12. Astfel, este necesar să se verifice în prealabil dacă, prin restituirea încărcăturii menționate către Shell, pentru motivul că nu îndeplinea specificațiile contractuale, clientul belgian s-a „debarasat” efectiv de ea, în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/12.

46 În această privință, prezintă o importanță deosebită împrejurarea că clientul belgian a restituit societății Shell motorina TBTS neconformă, în scopul de a obține rambursarea, în temeiul contractului de vânzare. Or, acționând astfel, nu se poate considera că acest client a avut intenția de a supune încărcătura în cauză unei operațiuni de eliminare sau de recuperare și, prin urmare, el nu s-a „debarasat” de aceasta, în sensul articolului 1 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2006/12. De altfel, se impune să se adauge că, în împrejurări precum cele din cauzele principale, riscul ca deținătorul să se debaraseze de această încărcătură într-un mod care poate fi dăunător mediului este scăzut. Această concluzie este *a fortiori* valabilă în situația în care, la fel ca în cauza de față, valoarea comercială a substanței sau a obiectului respectiv nu este neglijabilă.

47 În aceste condiții, rămâne să se stabilească dacă Shell a avut intenția de a „se debarasa” de încărcătura în cauză în momentul în care a fost constatată neconformitatea acesteia. O asemenea intenție nu poate astfel să fie atribuită societății Shell înainte de acest moment, în măsura în care ea nu avea atunci cunoștință de faptul că deținea o substanță neconformă clauzelor contractului încheiat cu clientul belgian.

48 În această privință, revine instanței de trimitere, care este ținută să verifice dacă deținătorul obiectului sau al substanței în cauză avea efectiv intenția de a se „debarasa” de aceasta, sarcina de a ține seama de ansamblul împrejurărilor din speță, asigurându-se în același timp de respectarea obiectivului vizat de Directiva 2006/12, care constă în a asigura că operațiunile de recuperare și de eliminare vor fi puse în aplicare fără a periclita sănătatea oamenilor și fără a fi utilizate procese sau metode care ar putea fi dăunătoare pentru mediu.

49 În ceea ce privește împrejurările, menționate de instanța de trimitere, potrivit cărora, pe de o parte, încărcătura în cauză putea fi vândută pe piață fără să facă obiectul unei tratări, în starea în care se afla în momentul restituirii sale societății Shell de către clientul belgian, iar, pe de altă parte, valoarea comercială a încărcăturii în cauză corespunde în mod semnificativ celei a unui produs care îndeplinește specificațiile convenite, trebuie să se sublinieze că, deși împrejurările amintite tind mai degrabă să respingă ideea conform căreia această încărcătură ar reprezenta o sarcină de care Shell ar urmări să „se debaraseze”, ele nu pot avea un caracter determinant atât timp cât nu revelează care era intenția reală a Shell.

50 Este necesar de altfel să se amintească în această privință faptul că, potrivit unei jurisprudențe constante, noțiunea „deșeu” nu trebuie să se înțeleagă în sensul că exclude substanțele și obiectele care au o valoare comercială și care sunt susceptibile să fie destinate unei reutilizări economice (a se vedea în acest sens Hotărârea Palin Granit și Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus, citată anterior, punctul 29).

51 Împrejurarea că, în general, comercializarea unor produse similare încărcăturii în cauză nu este considerată drept comercializare de deșeuri, deși constituie de asemenea un element de natură să indice că această încărcătură nu este un deșeu, nu permite nici să excludă că Shell avea intenția de a se „debarasa” de ea.

52 În schimb, împrejurarea că Shell a preluat încărcătura în cauză cu intenția de a o supune unei operațiuni de amestecare și de a o reintroduce pe piață prezintă o importanță determinantă în speță.

53 Astfel, nu ar fi în niciun caz justificat ca dispozițiile Directivei 2006/12, care urmăresc să asigure ca operațiunile de recuperare și de eliminare a deșeurilor să fie puse în aplicare fără a periclita sănătatea oamenilor și fără a fi utilizate procese sau metode care ar putea fi dăunătoare pentru mediu, să fie aplicate unor bunuri, unor substanțe sau unor produse pe care deținătorul intenționează să le exploateze sau să le comercializeze în condiții avantajoase independent de orice operațiune de recuperare. Cu toate acestea, având în vedere obligația de a recurge la o interpretare largă a noțiunii „deșeu”, se impune ca această argumentație să fie circumscrisă la situațiile în care reutilizarea bunului sau a substanței în cauză nu este numai eventuală, ci certă, ceea ce revine instanței de trimitere să verifice, fără să fie necesar să se recurgă în prealabil la unul dintre procedeele de recuperare a deșeurilor prevăzute în anexa II B la Directiva 2006/12 (a se vedea prin analogie Hotărârea Palin Granit și Vehmassalon kansanterveystyön kuntayhtymän hallitus, citată anterior, punctul 36, precum și Hotărârea din 11 septembrie 2003, AvestaPolarit Chrome, C-114/01, Rec., p. I-8725, punctul 36).

54 Având în vedere toate considerațiile precedente, este necesar să se răspundă la întrebările adresate că articolul 2 litera (a) din Regulamentul nr. 259/93 trebuie interpretat în sensul că, într-o situație precum cea în discuție în litigiile principale, nu intră în sfera de aplicare a noțiunii „deșeu”, în sensul acestei dispoziții, o încărcătură de motorină amestecată accidental cu o altă substanță, cu condiția ca deținătorul acesteia să aibă în mod real intenția de a reintroduce pe piață această încărcătură amestecată cu un alt produs, ceea ce revine instanței de trimitere să verifice.

Cu privire la cheltuielile de judecată

55 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 2 litera (a) din Regulamentul (CEE) nr. 259/93 al Consiliului din 1 februarie 1993 privind supravegherea și controlul transporturilor de deșeuri în interiorul, la intrarea și ieșirea din Comunitatea Europeană, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2557/2001 al Comisiei din 28 decembrie 2001, trebuie interpretat în sensul că, într-o situație precum cea în discuție în litigiile principale, nu intră în sfera de aplicare a noțiunii „deșeu”, în sensul acestei dispoziții, o încărcătură de motorină amestecată accidental cu o altă substanță, cu condiția ca deținătorul acesteia să aibă în mod real intenția de a reintroduce pe piață această încărcătură amestecată cu un alt produs, ceea ce revine instanței de trimitere să verifice.

Semnături